

SYMPOSIUM FÖR ANDERS LÖNN

ÅRSMÖTE I UPPSALA 10 MARS

STUDIEBESÖK I
MOSKVA

BIBLIOTEKSSTAFETTEN PUNKTmedis

BLOGGSKOLA FÖR NYBÖRJARE

*Pamela Thompson, Royal College of Music, London.
Foto: Lena Nettelbladt*

*Omslagsbilder: Anders Lönn i biblioteket på Torsgatan 19 i Stockholm. Foto: AK Källman
Uppsala domkyrka i skymningen. Foto: Lena Nettelbladt. Vasilijkatedralens lökkupoler mot
himlen i Moskva. Foto: Birgitta Sparre.*

KALENDARIUM

14-16 maj

Biblioteksdagarna i Luleå.

16-18 juni

Nordic Music Academy Libraries
Conference, Reykjavik.

20 - 25 juli

IAML-konferens i Neapel.

25 augusti

Deadline för Musikbiblioteksnytt
nr 3.

INNEHÅLL

3	Ordföranden har ordet	10	Uppsats
4	Årsmöte	11	Tanejevbiblioteket i
5	Symposium för Anders Lönn		Tjajkovskijkonservatoriet i Moskva
7	Kursdag Formatvärldens djungel	14	Biblioteksstafetten PUNKTmedis
9	Bloggskola för nybörjare	16	Uppsala konserthus
10	23 saker		

www.iaml.info

MUSIK

BIBLIOTEKSNYTT

utges av Svenska musikbiblioteksföreningen,
svenska sektionen av IAML,
International Association of Music Libraries,
Archives and Documentation Centres

ISSN 0283-104X

Redaktörer och distr.: Lena Nettelbladt och
Astrid Evasdotter

Statens musikbibliotek Box 163 26 103 26 Stockholm
08-5195 5410 lena.nettelbladt@muslib.se
08-5195 5426 astrid.evasdotter@muslib.se

Prenumerationer inkl. medlemskap:
enskilda 250:-, institutioner 400:-, veteraner 75:-
Postgiro 65 21 22-3

www.musikbiblioteksbloggen.blogspot.com/

KÄRA KOLLEGOR!

Tack vare pengar från EU:s Erasmusprogram befinner jag mig i skrivande stund på ett av världens främsta musikkonservatorier, nämligen Royal College of Music i London. Chef för biblioteket är Pamela Thompson, som många av er träffade i Uppsala vid symposiet för Anders Lönn. Veckan kommer att avslutas med "The Annual Study Weekend", som anordnas varje år av IAML (UK&Irl). Detta år äger den rum i Canterbury. Jag har i flera år prenumererat på vår engelska systerförenings diskussionslista och blivit imponerad av föreningens verksamhet - inte minst när det gäller fortbildning för medlemmarna. The Annual Study Weekend är ett exempel bland många. Som jag nämnde på årsmötet har SMBF:s styrelse planer på att för första gången anordna en liknande studiehög nästa vår. Kom gärna med önskemål om innehåll! Men först stjäla jag så många idéer jag kan från England! Rapport utlovas till nästa nummer av Musikbiblioteksnytt!"

*Pia i en bekväm ordförandeposition.
Foto: Robert Shekhter*

Pia Shekhter

Redaktörernas ruta

Här kommer jubileumsnumret till Anders Lönn's ära, ett extra tjockt nummer som innehåller rapporter från symposiet och kursdagen i Uppsala i mars. Du kan också läsa om Bigitta Sparres studieresa till Moskva, och ungdomsbiblioteket PUNKTmedis i Stockholm. Om törsten efter nyheter från musikbiblioteksvärlden blir för stor under sommaren, hoppas vi att ni surfar in på Musikbiblioteksbloggen! Där finns dagliga rapporter från vår ordförandes besök i Canterbury och sekreterarens besök hos vår danska systerförening. Den som känner sig osäker på det här med bloggar, kan kanske vara hjälpt av bloggskolan i detta nummer? Välkomna!

Rättelse: Den korrekta bildtexten till Hans Ahlberg Musik, sid 9 i nummer 1:

I detta avsnitt av tonmålningen "Frithiof på hafvet" av pianovirtuosen Jan van Boom (1807-1872) kan den notkunnige tydligt se hur bestämda Frithiofs steg är. Esaias Tegnér's "Frithiofs saga" vållade en förmlig "feber" på 1820-talet som avsatte en stor mängd sånger. Ja, t.o.m. flera operor, men detta är ett av få pianostycken.

Redaktionen beklagar misstaget.

Lena och Astrid

ÅRSMÖTE 2008

Lena Nettelblatt
Statens musikbibliotek

Årsmötet ägde rum 10/3 i den vackra Boksalen på Carolina, Uppsala universitetsbibliotek. Pia Shekhter höll proffsigt i mötet och gick snabbt igenom alla 18 punkterna. Christel Rosenborg och Karin Oscarsson fick blommor och tacktal för sina insatser i föreningen, Christel som vice ordförande och webbredaktör sedan år 2000 och Karin som kassör och styrelseledamot sedan 1997. Efter årsmötet ser styrelsen för Musikbiblioteksföreningen ut så här:

Ordförande: Pia Shekhter, Högskolan för scen och musik vid Göteborgs universitet

Övriga styrelseledamöter: Anders Cato Kungliga biblioteket, Birgitta Sparre, Musikhögskolan Ingesund Kerstin Carpvik, Statens musikbibliotek, Margareta Odenman, Musikbiblioteket, Sveriges Radio Förvaltnings AB, Christina Wengström, Musikbiblioteket, Gävle stadsbibliotek

Suppleanter: Astrid Evasdotter, Statens musikbibliotek, Anna Kyhlberg-Boström, Kungliga Operan

Revisorer: Ann Malm och Karin Nordgren, Kungliga Musikhögskolan, Biblioteket

Revisorssuppleant: Harriet Aagaard, Stockholms stadsbibliotek

Valberedning: Anna Duberg, Västerås stadsbibliotek, Birgitta Eriksson, Högskolan för scen och musik vid

Göteborgs universitet och Ingela Sundström-Öberg, Borås stadsbibliotek.

Ny *webbredaktör* är Titti Källman, Svenskt visarkiv, som också gör layout till Musikbiblioteksnytt. Avgiften för veteraner ändrades från 100:- till 75:- per år.

Bild på styrelsen kommer i nästa nummer av Musikbiblioteksnytt samt fördelning av posterna då styrelsen konstituerat sig.

Ingemar Johansson från Västerås stadsbibliotek, berättade om föreningens planer för webbtjänsten Fråga musikbiblioteket, liknande den som heter Fråga biblioteket. Ingemar, Pia Shekhter och Kerstin Carpvik har besökt Karl Isaksson på avdelningen för nationell samverkan vid Kungliga biblioteket för att prata om licenser, men ännu är inget klart. Ingemar föreslår att vi kan jobba med tjänsten i par. En person som mest kan ljud och en person som mest kan tryckta noter arbetar tillsammans med att besvara frågorna en vecka i taget. E-postlistan Musikbiblioteksforum kan vara "backup" för frågorna som kommer.

Vidare planerar föreningen att ordna en katalogiseringskurs tillsammans med Kungliga biblioteket, repris på den uppskattade Operadagen och en gemensam studiehelg på Musikhögskolan Ingesund. Läs gärna på Musikbiblioteksbloggen om Pias upplevelser på en sådan helg i England.

Karin Oscarsson. Foto: Lena

Christel Rosenborg Foto: Lena.

SYMPOSIUM FÖR ANDERS LÖNN

Lena Nettelblad

Statens musikbibliotek

Efter årsmötet ägnades resten av dagen åt att hylla Anders Lönn som nyss fyllt 65 år. Det var 72 personer som deltog. Pia Shekhter började med ett fint tal om huvudpersonen och allt han gjort. Anders studerade musikvetenskap för Ingemar Bengtsson i Uppsala. Han var med och startade Svenskt musikhistoriskt arkiv 1965 och var redaktör för tidskriften *Svensk tidskrift för musikkforskning* 1971-80. 1981 blev Anders chef för Musikaliska akademiens bibliotek, numera Statens musikbibliotek. Han var en av redaktörerna för *Sohlmans musiklexikon* 1974-79 och har också varit ordförande för kommittén som ger ut *Franz Berwalds samlade verk* och *Monumenta musicae Suecicae*. I Kungl. Musikaliska akademien blev Anders invald år 1983. Från 1981 till 2002 var han ordförande i Svenska musikbiblioteksförbundet. Han har också varit mycket aktiv i vår internationella förening IAML, där han var sekreterare 1974-1983 och president från 1983-1989. Sedan 2001 är Anders hedersmedlem i IAML, en hederbetygelse som endast 16 personer fått. Anders Lönn är också en mycket betydelsefull person i Svensk biblioteksförbunds kommitté för katalogisering och han är välkänd långt utanför musikbibliotekskretsen. Anders var med och översatte AACR (Anglo-American Cataloguing Rules) det vill säga KRS, till svenska. Pia avslutade med att utnämna Anders Lönn till hedersmedlem i vår förening.

Dübensamlingen

Symposiets förste talare var Anders Edling från Uppsala universitetsbibliotek. Han berättade om Dübensamlingen som är en av få notsamlingar från 1600-talet och har tillhört Kungliga Hovkapellet. Samlingen innehåller cirka 2000 verk och skänktes till Uppsala universitet år 1732. Den glömdes bort i 150 år tills bibliotekarie Anders Lagerberg katalogiserade den på 1880-talet. Organisten Carl Stiehl reste runt i Europa för att söka källor till tysk musik och han kom till Carolinabiblioteket och "upptäckte" Dübensamlingen. På åtta dagar gjorde han en katalog över samlingen. Genom Stiehls katalog spreds kännedom om Dübensamlingen utanför Sverige. Den svenske musikforskaren Carl-Allan Moberg använde Dübensamlingen i sin undervisning i musikvetenskap. Från 1930-1960 var det obligatoriskt för

Pia Shekhter och Anders Lönn. Foto: Ingemar Johansson

studenterna att göra en transkription av ett verk i Dübensamlingen. Carl-Allan Moberg ville reservera samlingen för svensk forskning. Men sedan 1,5 år tillbaka kan vem som helt med tillgång till Internet se nästan hela samlingen i original helt gratis eftersom den är digitaliserad:

<http://www.musik.uu.se/duben/Duben.php>.

Miss IAML

Nästa talare var Pamela Thompson. Pia presenterade henne som "miss IAML". Hon hade kommit från Royal College of Music i London för att delta i hyllningarna till Anders Lönn. Hon berättade om bakgrunden till IAML. År 1949 var det en konferens i Florens som handlade om ett program för att inventera och katalogisera de musiksamlingar som hade överlevt andra världskriget. Så var ett frö sätt för starten till IAML! Nu har IAML 2000 medlemmar i 60 länder. Det finns fortfarande länder som har upptäckta musiksamlingar och mycket arbete kvar att göra i "R-projekten" RISM, RILM, RIdIM och RIPIM som innebär förteckning av manuskript, tidskriftsartiklar, litteratur, bilder och periodika om musik. (Se mer <http://www.smbf.nu/iaml.htm>) Pamela avslutar med att uppmana oss att använda IAML:s e-postlista mer och att vi ska åka på konferenserna och upptäcka alla vänner vi kan få genom föreningen.

Katalogregler förr och nu

Efter lunch fick vi lyssna till en rolig dialog mellan Marie-Louise Bachman och Anders Noaksson på temat Katalogregler förr och nu. De har bägge ett långt förflutet med katalogiseringsarbete.

Katalogreglernas historia i Sverige har två parallella linjer, en för folkbibliotek och en för forskningsbibliotek. Kungliga biblioteket fick katalogregler fastställda av riksbibliotekarien 30 juni 1916. Katalogkorten var först handskrivna och senare började de skrivas på maskin. Det fanns ett kort för nominal- och ett för realkatalogen, det vill säga den alfabetiska och den systematiska katalogen. Signum skrev bibliotekarien med en hård blyertspenna för hand i övre högra hörnet av katalogkortet. Paragraf 73 innehöll nominativregeln: "För arbeten utan känd förf. är anonyma uppslagsordet titelns första substantiv i nominativ." De första katalogreglerna för folkbibliotek, SAB-reglerna, kom 1934 från Sveriges allmänna biblioteksförning.

Kungliga biblioteket fick nya katalogregler 1956 och korten började stencileras. 1974 kom de så kallade SKR-reglerna, Svenska katalogiseringsregler eller forskningsbiblioteksreglerna.

Med tiden ställs krav på internationell anpassning. Sveriges allmänna biblioteksförning ser till att översätta andra upplagan av AACR (Anglo-American Cataloguing Rules) till svenska och dessa Katalogregler för svenska bibliotek, KRS, kom 1983. Med den ljusblå boken blev katalogiseringsreglerna gemensamma för både folk- och forskningsbibliotek för första gången.

Förkortningen FRBR dyker upp 1998 med begreppsapparat kring verk, manifestation, entiet och exemplar. FRBR står för *Functional Requirements for Bibliographic Records* eller "Funktionella krav på bibliografiska poster". Mycket arbete läggs på auktoritetsarbete, FRAD (Functional Requirements for Authority Data). RDA (Resource Description and Access) är en ny standard för beskrivning och tillgängliggörande av resurser. Vi vet inte vad som kommer i framtiden men kärnan kommer att vara kvar och det är beskrivningen.

Musik som politiskt vapen

Anna Ivarsdotter, från Musikvetenskapliga institutionen vid Uppsala universitet, började med att låta oss lyssna på Marseljäsen av Claude Joseph Rouget de Lisle. Han både komponerade och skrev texten på en enda natt 1792. Andra exempel på musik som politiskt vapen är Frihetskören ur Beethovens opera Fidelio. Operan i Wien öppnade med Fidelio efter att ha varit stängd under andra världskriget. Ett exempel från Sverige är Karl-Gerhards "Den ökända hästen från Troja". När han sjöng den år 1940 hotade den svenska regeringen med att stänga teatern Folkan om han inte slutade att framföra den. Vi fick också höra en sång av Vladimir

Vysotskij, rysk sångare och poet som skrev kampsånger. "Canto Libre" av Victor Jara var nästa musikexempel. Jara blev mördad av militärjuntan i Chile 1973. Ett exempel från vår tid är när New York Philharmonics spelade i Pyongyang i Nordkorea. Anna Ivardotter kallade det violindiplomati!

Musiklivet i Stockholm på 1850-talet: idoldyrkan i Ny tidning för musik

Veslemøy Heinz från Statens musikkbibliotek har förtecknat musiktidskrifter för RIPM. Därför känner hon väl till Ny tidning för musik. Den kom ut mellan åren 1853-1857. Utgivare var Abraham Hirsch och Wilhelm Bauck var redaktör. Kungliga Hovkapellet var den enda professionella orkestern. De hade problem med att de svenska sångarna inte höll måttet så sångare fick kallas in från utlandet. En av dessa var Alois Ander, född 1821 i Österrike. Han sjöng så ofta och blev så populär att han fick guldmedalj av kung Oskar och guldmedalj av drottningen och blev invald i Kungliga musikaliska akademien. Han fick en lagerkrans av silver som beundrande damer samlat in pengar till.

Kraus italienska konsertkantater

Hans Åstrand var dagens siste talare och han var naturligtvis iklädd sin vita tröja med bilden av Kraus tryckt på magen. En konsertkantat är som en konsert i miniatyr där rösten är soloinstrumentet. Det finns 18 konsertkantater av Joseph Martin Kraus bevarade. De flesta texter är skrivna av Metastasio och de är komponerade mellan 1780 och 1789. Kraus föddes 1756 och kom till Stockholm år 1778 där han levde till sin död 1792.

Nästa punkt på denna innehållsrika dag var ett glas champagne och därefter följde en rundvandring i Carolina, Uppsala universitetsbibliotek. Vi avslutade dagen med middag på restaurant Katalin där vi fick höra tal till Anders och vi sjöng sånger med text av Kerstin Medin.

Hans Åstrand. Foto: Lena Nettelbladt

KURSDAG: FORMATVÄRLDENS DJUNDEL OCH INFORMATIONSSÖKNINGENS LABYRINTER

Astrid Evasdotter

Statens musikbibliotek

Först ut som föreläsare var Peter Sjödin, ljudredaktör på tidskriften M3 Digital World, som gav oss en bred överblick över olika digitala format, med tyngdpunkt på musikformat, av vilket en del återges här.

Ljudfiler skapas genom att datorn känner av ljudet ("hur det låter just nu") ett antal gånger per sekund, och sparar informationen. Utan komprimering skulle en minuts musik från en CD-skiva ta upp 10 MB på datorn. För att spara utrymme komprimeras nästan alltid ljudfiler numera. Det överlägset vanligaste filformatet för komprimerat ljud är Mp3.

Det finns två sorters Mp3-spelare; hårddisk eller flashminne (transistor). Nackdelen med en hårddiskspelare är att den är ömtålig – om man tappar den kan läsarmen ("pickupen") träffa skivan och göra sönder den. Flashminnespelarna är mera stöttåliga. De senaste iPodarna kommer i olika modeller: iPod nano har 8 GB (gigabyte) utrymme, och är en flashspelare. Den nya "vanliga" iPoden har 160 GB utrymme, och är en hårddiskspelare.

Mp3-spelare spelar olika filformat utöver Mp3, bland annat wma, wma-drm, ogg, asf och wav. Sonys Mp3-spelare har sitt eget format, Atrac. Detta för att säkra kopieringsskyddet. iPod spelar bara filer som processats i programmet iTunes, som kan laddas ner kostnadsfritt från Apple. Apple är numera helt emot kopieringsskydd och säljer filer utan kopieringsskydd i sin nätbutik (iTunes Store), som är den största nätbutiken för musik.

Ljudet i en Mp3-fil komprimeras med en algoritm (Mpeg-1 Audio layer 3) som skalar bort ljud som människor inte kan uppfatta. Algoritmen skapades av Moving Picture Experts Group (MPEG) för Fraunhofer-institutet, som äger rättigheterna till den. En nackdel med algoritmen är att vissa hörbara övertoner som skapas med hjälp av de ohörbara tonerna försvinner vid komprimeringen. Ljudkvaliteten avgörs av samplingsfrekvensen, alltså hur ofta datorn känner av musiken. 44 000 Hz är en vanlig frekvens (44 000 avläsningar / sekund). Bithastighet (bit-rate) är mängden minne som används för att lagra en sekund ljud. Vanlig enhet är kbps (kilobit per sekund). 128 kbps är vanligast

vid nedladdning av Mp3. 128 kbps kallas CD-kvalitet, men Peter rekommenderar 160 eller 192 (minimum vid CD-komprimering), eller högst 320 kbps för bra ljudkvalitet. När man "ripar" (lägger in) CD-skivor i datorn kan man ställa in variabel bithastighet. Då känner datorn av musiken med högre frekvens under komplicerade och lägre under enklare partier. Nackdelar med Mp3-formatet är att det inte är fritt att använda (man måste betala licenspengar till Fraunhofer-institutet). Det är dessutom gammalt och ineffektivt samt omöjligt att kopieringsskydda.

Windows Media Audio (.wma) är det filformat som är förinställt om man rippa en CD med hjälp av Windows Media Player. Detta ger en effektivare komprimering, med likvärdig ljudkvalitet vid lägre bithastighet. Wma-filer kan kopieringsskyddas. Då används DRM (Digital Rights Management). Detta kopieringsskydd är bra för filer som skall lånas eller hyras ut, eftersom det kan tidsbestämmas. Generellt är filer man köper i wma-format, medan nedladdade filer ofta är Mp3. Lossless kallas kopiering som inte är förstörande. I vanliga fall när man komprimerar slängs överflödiga information, men med lossless-komprimering bevaras data (ej förstörande komprimering). Filtyper t.ex. Flac och Apple lossless. Strömmande ljudfiler (t.ex. webradio) har ofta filändelsen .asf (Advanced Streaming Format). Det bygger på avi-filer (se nedan). .asf har ersatt .ra som standardformat. Strömmande ljudfiler går att spara på datorn, men det är krångligt.

Podcast – radiosändningar via Internet, som man kan prenumerera på via RSS-flöden (läs om detta på svenska Wikipedia), eller via aktiva bokmärken i webbläsaren. SVT och SR är duktiga på podcasts (man kan ladda ner deras radioprogram till sin iPod). Doppler är ett bra program för radio. iTunes (följer med iPods eller laddas ner från Apple gratis) är också bra för att prenumerera på flöden. Det är enkelt att ladda över från datorn till Mp3-spelare. Vem som helst kan lägga upp en podcast, det är bara att lägga upp en fil på Internet, och koppla den till ett RSS-flöde. Om man anmäler sin podcast till iTunes, blir den sökbar i deras databas.

Att ladda ner musik är bara olagligt om musiken är upphovsrättsskyddad och man inte betalar för den. I så fall kallas det fildelning. Det finns olika webbplatser och program för att dela filer med varandra, som Napster, Limewire, Kazaa och Direct Connect. Ett alternativt sätt att ladda ner filer är via Bittorrents. Metoden bygger på att många användare laddar ner filen samtidigt, från varandra. Detta fungerar eftersom man inte laddar ner filen från början till slut, utan i slumpmässig ordning. Hela filen finns inte på någon dator, och så snart man laddat färdigt, stänger man programmet. Därmed blir det svårt att komma åt den här typen av fildelning. Denna metod används av bl.a. The Pirate Bay, som är en sökmotor för att hitta filer som laddas ner. För att ladda ner musik lagligt finns många webbplatser. En av dessa är iTunes, som kan användas av alla. Vill man lägga över musik från iTunes till någon annan spelare än iPod, måste man dock konvertera filerna först. Två andra bra webbplatser för laglig nedladdning är CDON.com och DVD.se (som även har musik).

Peter rekommenderar Download.com – där kan man hitta massor av Freeware (gratisprogram).

Andra halvan av formatdagen ägnades åt informationssökning på Internet med musikaliska förtecken, och vår guide var Lars Våge, bibliotekarie vid Mittuniversitetet i Sundsvall och en av redaktörerna för bloggen Internetbrus.com. Lars är även medförfattare till boken "Bloggtider".

Lars vill att man närmar sig sökmotorn Google med en hälsosam skepsis. I Sverige har Google tagit över i stort sett alla informationssökningar på Internet, vilket ger dem en otrevligt stark ställning. Lägg därtill att varje användare i regel bara orkar kolla upp en handfull av länkarna i träfflistan, och att Google överst placerar

sponsrade länkar, så blir problemet uppenbart. För att stävja denna osunda Googlefixering, rekommenderar Lars Ask.com och Quintura, som bl.a. erbjuder söktermer i kluster. Man kan till och med se träfflistorna för respektive söktermer bara genom att hålla musen över dem! En viktig poäng för lyckad informationssökning är enligt Lars att stanna upp och tänka efter innan man börjar söka, det brukar löna sig! Vi fick se exempel på söktjänster man inte trodde fanns, som Findsounds, där man kan browsa ljud som liknar varandra. Vi lärde oss också att man kan använda RSS för att prenumerera på nyhetstjänster via t.ex. Eniro. Detta gör man genom att antingen installera en programvara i datorn eller en plug-in i webbläsaren. Vi fick tips om musikresurserna allmusic.com, Rate Your Music (musikmotsvarigheten till LibraryThing) och discogs. Vi fick massor av bra tips från Lars, vars presentation är mycket utförlig och finns på vår webbplats www.smbf.nu. Jag rekommenderar att man tar sig tid att läsa den, samt att titta på de exempel han tagit fram. Bättre fortbildning vad gäller musiksökning på Internet kan jag inte tänka mig.

Några länktips:

download.com

ask.com

quintura.com

oaister.com

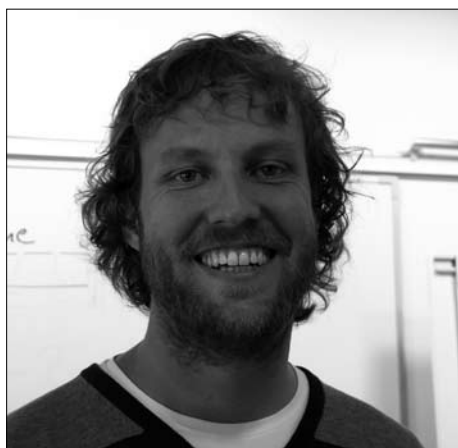
scirus.com

allmusic.com

rateyourmusic.com

discogs.com

...många fler finns i de respective föreläsarnas presentationer på www.smbf.nu.

Peter Sjödin. Foto: Lena Nettelbladt

Lars Våge Foto: Lena Nettelbladt

BLOGGSKOLA FÖR NYBÖRJARE

Astrid Evasdotter

Statens musikbibliotek

En blogg är som en dagbok på Internet. Informationen fylls på löpande, och inläggen visas på sidan i omvänd kronologisk ordning. Man kan ha länkar och bokmärken, som på Musikbiblioteksbloggen, i marginalen. Ibland är en blogg personlig, men bloggar som behandlar fackämnen har ofta flera skribenter. Vilka som skriver på bloggen kan man se på Musikbiblioteksbloggen, under deltagare. Självklart ser inte alla bloggar ut precis som vår, men de är ofta uppbyggda på samma sätt. Om man vill kommentera ett inlägg på en blogg, brukar det finnas en länk för det under inlägget. I vårt fall står det "0 comments". Om man klickar på länken, kommer man till ett formulär, där man kan skriva sin kommentar. Man kan oftast välja om man vill skriva in sitt namn eller vara anonym. Att kommentera är ett bra sätt att tala om för bloggaren att man uppskattar (eller inte) det han/hon skriver. Ofta följer man de bloggar man är intresserad av, och vill därför veta när det kommer ett nytt inlägg. Man kan besöka bloggarna kontinuerligt för att se om det kommit något nytt inlägg, men för att underlätta det hela finns RSS.

Vad är RSS? Själva förkortningen kan stå för olika saker, bland annat Really Simple Syndication eller Rich Site Summary. RSS fungerar som en kanal av nyheter som kommer från en webbplats, och kan hämtas av en RSS-läsare. En sådan kan man ladda ner och installera helt gratis, t.ex. <http://www.rssreader.com/>.

I en del webbläsare, till exempel Mozilla Firefox, finns "aktiva bokmärken". Det fungerar så att man lägger till bokmärket på vanligt sätt, men istället för att välja "lägg till bokmärke", väljer man "lägg till aktivt bokmärke". Sedan fungerar det så att man ser rubrikerna på de se-

naste inläggen eller nyheterna, när man håller muspekaren över bokmärket. Man kan då välja vilket inlägg man vill läsa. Denna funktion finns också till andra webbläsare. Till många webbläsare kan man också ladda ner ett tillägg som ger webbläsaren en inbyggd RSS-läsare. I Firefox heter tillägget "Sage".

Oavsett om man väljer att ladda ner en separat RSS-läsare eller ett tillägg till sin webbläsare, gäller det sedan att mata läsaren med adresser till RSS-flöden från de bloggar man är intresserad av. Detta gör man enklast genom att öppna läsaren, och klistra in (eller klicka- och dra) länken eller URLen som gäller för bloggans flöde eller newsfeed. Denna hittar man oftast ganska lätt, på Musikbiblioteksbloggen finns den längst ner under sista inlägget. Man tar helt enkelt tag i länken, och drar den till läsaren, där man släpper den. Detta kan se lite olika ut, men det är bara att testa!

Lästips:

Bloggtider / Lars Våge, Erik Stattin och Gunnar Nygren

Länktips:

<http://musikbiblioteksbloggen.blogspot.com/>

<http://www.biblioteksbloggen.se/>

<http://www.librarycrunch.com/>

<http://internetbrus.se/>

Tips: för att slå upp knepiga datatermer som RSS och sånt brukar jag använda Wikipedia, som är bra utbyggt (enligt mina mått) på dessa avdelningar.

23 SAKER

- DET FINNS MER ÄN MUSIK PÅ WEBBEN

Harriet Aagaard

Stockholms stadsbibliotek

På ett bibliotek i USA startade 2006 "23 saker att göra på webben" och har sedan spridit sig över världen. Stockholms stadsbibliotek startade ett 23 saker-projekt 23 oktober 2007. Det är ett kompetensutvecklingsprojekt om tjänster på webben som riktar sig till all personal. Vi arbetade med en ny hemsida www.biblioteket.stockholm.se (lanserat februari 2008) där låntagarna skulle kunna delta och vi ville skapa en större förståelse för detta hos personalen. Allt fler av bibliotekets låntagare deltar i sociala mötesplatstjänster på webben som Facebook eller Myspace och är också vana att kunna sätta betyg och ge åsikter. Tanken med 23 saker är att man lär sig själv eller lär sig tillsammans med kolleger. Det ska dessutom vara kul.

Projektet finns på www.23saker.se. Webbplatsen är en social mötesplats på nätet där man förutom de 23 uppgifterna kan träffa kolleger och diskutera 23 saker och allt mellan himmel och jord. Uppgifterna tar upp tjänster som Flickr, Youtube, Google docs, Google calendar och RSS.

Projektet är till för Stockholms stadsbiblioteks personal, men mötesplatsen är öppen för alla som vill delta. Projektplatsen är lösenordsskyddad och man måste anmäla sig som deltagare. Lägg upp ett foto och berätta lite om dig själv så blir du insläppt. Stockholms projekt avslutas 30/4, men webbplatsen kommer att finnas kvar.

Den enda musiktjänst vi har med är Last.fm, men det finns ju mer än musik på webben...

UPPSATS OM MUSIKVETARES INFORMATIONSVANOR

Maria Kungsman

Studering i Biblioteks- och informationsvetenskap, Uppsala universitet

I samma stund som denna lilla artikel skrivs är undertecknad i färd med att färdigställa sin magisteruppsats i biblioteks- och informationsvetenskap. Således återstår ännu ett antal timmar att tillbringa i min skrivarlåda där flitens lampa enträget lyser i kapp med vårsolen. I blickfånget för min uppsats står 6 doktorander i musikvetenskap och deras informationsvanor i samband med sina avhandlingsarbeten. Uppsatsen baserar sig på personliga intervjuer med doktoranderna vilka representerar tre musikvetenskapliga institutioner i Sverige.

Med uppsatsen vill jag klarlägga hur behov och användning av information ser ut hos doktoranderna, hur de söker information till sina avhandlingsarbeten samt vilka informationskanaler de använder sig av. Hur doktoranderna värderar och bedömer relevansen hos det forskningsmaterial de kommer i

förbindelse med i sin informationssökning är också en aspekt som berörs i uppsatsen.

Informationsbegreppet har givits en vid innebörd i uppsatsen - inte minst då intervjumaterialet pekar mot att det finns en betydande spridning gällande doktorandernas behov och användning av olika typer av källmaterial såväl som vetenskaplig referenslitteratur. Utöver den mångfald som tycks präglade doktorandernas informationsvanor, vill jag även se om det däri går att skönja specifika inslag som kan relateras till deras situation som musikkforskare, samt om det finns generella drag som doktoranderna delar med andra, i första hand humanistiska, forskares informationsvanor. Genom denna uppsats hoppas jag kunna tillföra biblioteksvärlden ytterligare kunskap om musikvetares informationsvanor.

TANEJEVBIBLIOTEKET I TJAJKOVSKIJ-KONSERVATORIET I MOSKVA

Birgitta Sparre

Musikhögskolan Ingesund

I mitten av mars var jag inbjuden till konservatoriet i Moskva i ett utbyte mellan SMBF och den Ryska motsvarigheten med Emilia Rassina i spetsen.

Ganska nervös klev jag av planet i Moskva den 15 mars, jag hade fått löfte att Emilia skulle möta mig på flygplatsen. Emilia har jag sett några gånger på våra internationella konferenser men jag har då inte haft möjlighet att lära känna henne. Precis som utlovat var Emilia på flygplatsen och väntade på mig. Emilia pratar inte så mycket engelska. Hon är duktig på tyska men jag kan ingen tyska så vi tragglade oss fram på engelska. Zuzana Petraskova, vår kollega från Prag, kom med flyget och tillsammans med Emilia begav vi oss in till Moskvas centrum och till den lägenhet som Zuzana och jag delade. Lägenheten låg i ett hus som tillhörde konservatoriet och det var ett stenkast från lägenheten till konservatoriet. Dessutom var det nära till Kreml och Röda torget.

Söndag morgon kl. 9.30 skulle vi mötas vid Tjajkovskijmonumentet för vidare promenad till Kreml och Röda torget. Kreml var mycket imponerande, vi var inne ib-

land annat livrustkammaren där det fanns allt från de olika tsarernas mantlar, vagnar och slädar till krigsbyten och gåvor. Både Kremlområdet och Röda torget är mycket imponerande platser med alla byggnader och katedraler. Man känner hur historiens vingar flaxar... Efter lite blinier till lunch så fortsatte vi till historiska museet samt en liten promenad i Moskva. Vi gick bland annat längs en gata där det innan sovjettiden fanns en mängd olika katedraler. Kommunisterna rev dessa men lät en fasad av katedraler finnas kvar för turisternas skull!

Måndagen inleddes med en rundvisning av konservatoriet och medverkan i en paneldiskussion om upphovsrätt. Emilia hade tidigare på lördagen frågat mig om jag kunde tänka mig att svara på några frågor om upphovsrätt. Med svaret att det blir efter bästa förmåga samt att ämnet är stort och svårt så är det OK. Men ingen av oss var riktigt beredda på att hamna framför den konferens som nu hade startat med 30 – 40 ryska kollegor! Tomas Aigner från Wien och jag simultantolkades medan Zuzana kunde prata ryska. Även detta att allt man säger tolkas var en ny upplevelse!

På tisdagen var det dags för oss inbjudna att hålla våra föredrag. Tack vare Veslemöy Heintz och Inger Enqvist från Statens musikbibliotek, kunde jag berätta lite om att det inte finns speciellt mycket rysk musik i de svenska arkiven. Viola Pantaeva hade fått texten i förväg och tolkade till ryska. Efter lunch fortsatte konferensen som handlade om ryska arkiv utomlands. Eftersom allt hölls på ryska så avvek jag och mina kollegor. Jag fick ytterligare en rundvandring på konservatoriet av Irina Torilova. Konservatoriet ligger i en gammal byggnad, charmiga lokaler men lite lyhört. Själva biblioteket är uppdelat på en mängd olika rum. Arbetsrummen är små och trånga och det sitter flera personer i varje rum. Under måndagens rundvandring visade de oss handskrifter som biblioteket har i sin ägo, bland annat kyrkomusik. Irina, som visade mig runt, har hand om inköp. Konservatoriet lever mycket på donationer. Deras samling är stor, det finns ca 1,5 miljoner noter och böcker. Anslaget

Vasiljkatedralen

Här ser vi Irina Torilova vid flygeln i låneavdelningen.

för inköp av noter är dock mycket litet och de är tack-samma för donationer. All utlåning sker manuellt och det finns inga öppna hyllor i biblioteket. Det finns inga datorbaserade kataloger utan allt ligger i kortkataloger. Man jobbar för att kunna få in beståndet i datorbaserad katalog men som vi alla vet så är det ett stort arbete.

När studenterna vill låna så får de leta fram vad de vill ha i kortkatalogerna. Sedan lämnar de en lista till bibliotekarien, som hämtar fram de önskade noterna eller böckerna.

Det är trångt bakom disken, det här är i låneavdelningen men det var lika trångt överallt.

Det fanns – såvitt jag fick se – två lärum och ett referensrum. Även där fullservice med bibliotekarie som plockade fram allt material. Vad jag kunde förstå så fanns inte så många övningsrum att tillgå, studenterna satt lite överallt i skolan och övade.

Vi hann även med en rundvandring på Fonoteket under tisdagen. Alla ljudinspelningar förvaras här, jag är lite osäker på om dom även hade kommersiella skivor. Här fanns inspelningar i de flesta format, rullband, dat, cd, mp3 och de var katalogiserade i en datorbaserad katalog. Det fanns även här kortkataloger men det mesta fanns med i den datoriserade katalogen. Här fanns det inspelningar helt tillbaka till 1940-talet, bland annat original av Rachmaninov! På fonoteket hade man ett system där de lärare som ville lyssna på en speciell inspelning kunde beställa den och få den direkt till sitt rum och lyssna antingen via hörlurar eller via högtalare. Man jobbar även med att migrera ljudinspelningar.

Naturligtvis fanns det även en studio, i studion spelade man in alla konserter ifrån de tre konsertsalar som fanns på konservatoriet.

På tisdagskvällen var det konsert i Bolsjojsalen, vilket betyder Stora salen fick jag lära mig. Konservatoriets symfoniorkester spelade Mozarts Linszsymfoni (symfoni nr. 36) samt Brahms konsert för violin, violoncell och symfoniorkester (op. 102). Solisterna i Brahmsstycket var mycket skickliga och i det hela så var studenterna mycket duktiga.

Onsdag fram till lunch ägnades åt Tretiakovgalleriet och sedan fanns det lite tid att prata med Liuba som är den kollega som kommer till oss så småningom. Liuba jobbar med att digitalisera katalogen, hon har även någon kollega till hjälp med detta mastodontarbete. Vi fick en stund där jag visade hur vårt Mikromarc fungerar samt Libris och vi pratade även lite om rutiner runt lån och krav.

Torsdagen var det dags för hemresa.

Alla på konservatoriet var otroligt hjälpsamma och trevliga, språkproblemen fanns där eftersom få pratar engelska och jag inte pratar tyska. Men med teckenspråk och god vilja kommer man ganska långt. Lägenheten som jag bodde i var bra, enkel standard men det fanns dusch och det var varmt. Vädret var inte det bästa, regn, hagel och något mittemellan var det som bjöds på men även lite sol en förmiddag. Moskva är en väldigt stor stad som kanske inte är den mest promenadvänliga.

Mängder av bilar som ofta körde fort på trånga gator, mycket hus som renoverades vilket också inkräktar på trottoarerna. Jag hade nära till Kreml, Alexanderträdgården och Röda torget vilket gjorde att jag gick dit flera gånger. Att se de här vackra katedralerna i verkligheten gav lite av en känsla av att gå i Tusen och en natt, gulförgyllda torn och kupoler och en oerhörd byggnadskonst. Överhuvudtaget var det imponerande och mäktiga byggnader på många ställen i Moskva. Att väst har tagit ett stort steg in i Moskva märktes inte minst på varuhusen som hade alla västvärldens fina butiksmärken, det som förut var Stalins högkvarter hade nu Mercedes Benz-loggan på taket, McDonald's fanns naturligtvis och självklart Ikea!

Läsesalen.

Det var ett mycket lärorikt och intressant besök på konservatoriet i Moskva, det ska bli väldigt roligt att så småningom ta emot Liuba här i Sverige. Och om ni har noter liggande som ni har tänkt att gallra – tänk då på att det finns bibliotek runtomkring i världen som med glädje tar emot dem. Om du har något att donera, kontakta mig så samordnar vi. Noterna skall vara i någorlunda gott skick. Har du frågor om outreach eller om mitt Moskva besök så hör gärna av dig till mig: Birgitta.sparre@imh.kau.se. [Mer om outreach finns på IAMLs webbplats: <http://www.iaml.info/en/organization/committees/outreach>. Red. anm.]

Utanför konservatoriet.

Samtliga foton: Birgitta Sparre

PUNKT medis

Marit Hagen

Medborgarplatsens bibliotek

Medborgarplatsens bibliotek på Södermalm i Stockholm är sedan ett par år tillbaka ombyggt med PUNKTmedis i gatuplanet. PUNKTmedis är öppet senare på kvällen än övriga biblioteket och riktar sig främst till ungdomar 13- 19 år . I centrum för verksamheten är Ordet- det talade, det skrivna och det sjungna. Här finns även flera musikaktiviteter såsom konserter, textverkstäder och PUNKTdemo.

Vad är PUNKTdemo? En gång i månaden kommer unga bra band, poeter och solomusiker att framträda med egen musik eller text. Demoexemplar behövs och detta kan även finnas kvar att låna från biblioteket efteråt.

En musikpedagog bjuder in högstadielklasser till textverkstäder. Här får ungdomar, till rytmisk och inspirerande given musik, skrivna egna texter. Texterna framförs efteråt och kan ställas ut på biblioteket. Ungdomarna kan nå oant fin resultat- se exemplet här intill!

Medborgarplatsens bibliotek har dessutom drygt 3000 musik CD inom varierande genrer (barnmusiken ej inräknad). Antal CD som lånades ut år 2007 var drygt 46 000.

Inom en snar framtid hoppas vi även få vår Mediejukebox. Denna box låter låntagarna ladda ner musik m. m. på sitt USB- minne eller sin MP3-spelare. (Läs mer om Mediejukeboxen i MBN 2007, nr 3, red. anm.)

Biblioteket har även ett tiotal musiktidsskrifter och ett basutbud av musikböcker och noter.

Marit i fantasyrummet.

Tidskriftshyllan på PUNKTmedis

BIBLIOTEKET

Det här stället är nytt och fett
Här kan du låna böcker och surfa lätt
Har du inget att göra, så hoppa gnället
PUNKTmedis är det nya stället

Här kan man sitta och läsa
Eller bara softa, chilla och jäsa

Biblioteket ligger på Söder
Det med kunskap oss göder
På Medis där händer det grejer
Där träffar man både killar & tjejer

Biblioteket du kollar, snart dig förtrollar
Du behöver inte en endaste dollar
Biblioteket för unga
Här är böckerna inte så tunga

Biblioteket är något som påminner om
Förenta Staterna
Det är så fint att man kan tro att
det är sponsrat av

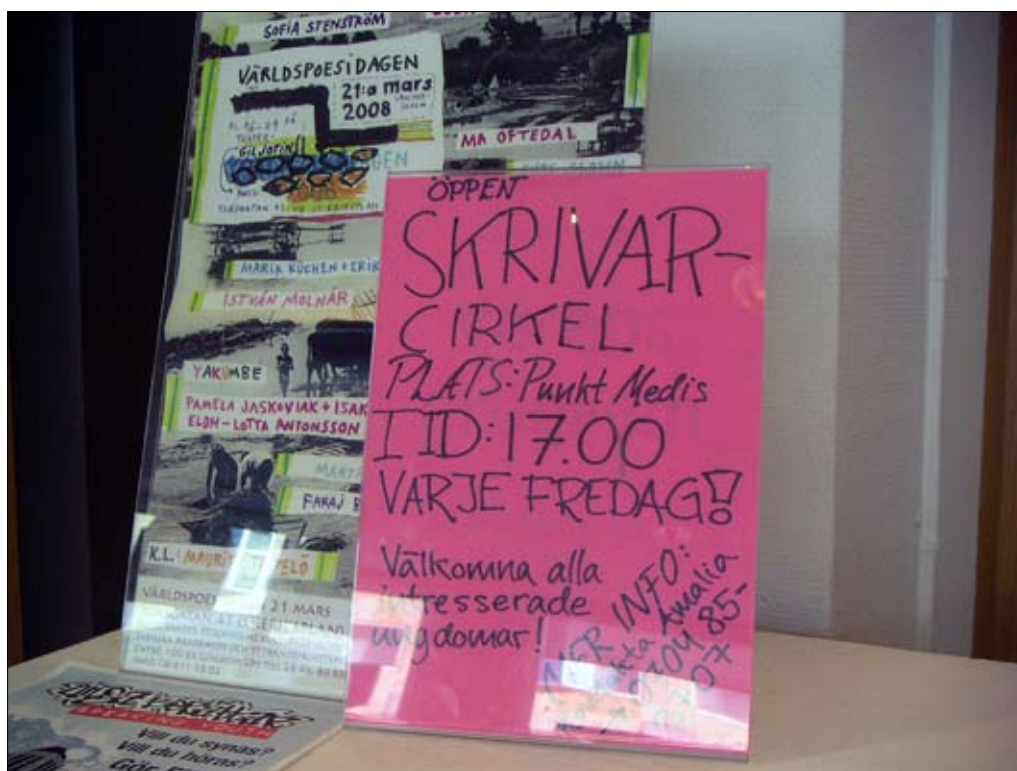
Moderaterna, byråkraterna
Om jag läser så många böcker blir jag
apatisk
Men jag blir i vilket fall melodramatisk

Detta bibliotek är nytt
Det är också väldigt snyggt
Å hyra filmer kostar inga klöver
Precis vad folk behöver

Kan du inte läsa
Kan du sitta å jäsa
Handla inte på ICA
Kom hit å fika

Är du en bokmal?
Kom hit, det ligger inte i Nepal
Kom hit, vi blir ditt ideal
Du har inget val!

Av BOF, klass 8 D, Eriksdalsskolan 8/3
2005

Samtliga foto: Lena Nettelbladt

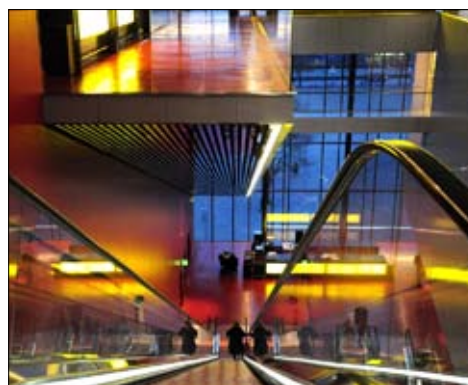
BESÖK PÅ UPPSALA NYA KONSERTHUS

| Lena Nettelbladt
| Statens musikbibliotek

Efter formatdagen den 11/3 fick vi besöka det omdiskuterade konserthuset i Uppsala. Ingrid Persson hette vår guide som visade oss runt. Det har tagit 47 år från Leif Carlssons motion om en konsertsal tills att huset invigdes 1/9 2007. Huset är resultatet av en arkitekttävling med 134 bidrag som vanns av Henning Larsens Tegnestue i Köpenhamn genom arkitekten Johnny Svendborg Andersen. Uppsala Konsert & Kongress, som huset heter, är 37 meter högt och har en yta på 14 600 kvadratmeter. Det är öppet för alla och man behöver inte ha en konsertbiljett för gå in. Det finns två entréer och de är öppna från 8-20. Alla uppsalabor och tillresta kan åka rulltrappan till översta våningen och titta på utsikten över sin stad. Rulltrappan är röd, 32 meter lång och det tar 58 sekunder att åka till baren som ligger högst upp. I gatuplanet ligger ett café. I huset finns plats för konferenser, fester, banketter och utställningar. Det finns fyra konsertsalar. Det är 2,5 meters isolering mellan konsertsalarna. Det finns två rum som innehåller varsin Steinwayflygel. Företaget Vattenfall har skänkt den ena och föreningen Musikens Hus Vänner den andra. För transporter finns en hiss som tar 6800 kilo eller 90 personer. Det är Sveriges största lasthiss. Magnus Bäckström är VD för Uppsala konsert och kongress och han kom förbi och hälsade oss välkomna. När vi hade årsmöte i Gävle så var han chef där. Magnus Bäckströms vision är att huset ska vara navet i Uppsala kulturliv!

Grön vägg med levande växter i Uppsala konserthus. Foto: Lena Nettelbladt.

Rulltrappan i Uppsala konserthus. Foto: Ingemar Johansson